

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LI (45)
Štev. (Nº) 25

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
2 de julio - 2. julija 1992

Prof. Lojze Peterle: Dobrodošli med nami, visoki gost!

Slovenci v Argentini smo vedno utripali skupaj z usodo Slovenije, zato smo se razveselili njene demokratizacije in osamosvojitve. Naša organizirana skupnost v Argentini je že večkrat izrazila željo, da bi nas obiskal predsednik slovenske vlade. Sedaj pa se je pokazala možnost, da nas obišče prof. Lojze Peterle, državni poslanec in bivši predsednik vlade, ki bo obiskal skoraj vsa slovenska središča v Argentini.

Z njim pride tudi dr. Andrej Capuder, bivši minister za kulturo, ki je z vso vnemo podprl našo idejo o Slovenskih kulturnih dnevih in je tudi član kulturne delegacije.

Ta obisk nudi priložnost, da izrazimo prof. Peterletu svoje priznanje za njego-

vo opravljeno delo pri rojstvu, prenovitvi, razvoju, osamosvojitvi in mednarodnem priznanju slovenske države ter izredna prilika, da se vsi skupaj na dostojen, kulturn in slaven način zahvalimo Argentini za streho, kruh in delo, ki smo jih Slovenci bili deležni pred II. svetovno vojno, med njo in po njej, končno pa še za priznanje Republike Slovenije kot samostojne države.

Prof. Lojze Peterle!

V imenu Slovencev v Argentini vas pristočno pozdravljamo in vas sprejemamo medse z odprtim srcem!

Za ZEDINJENO SLOVENIJO
prof. Tine Vivod,
predsednik

Lojze Peterle je bil rojen 5. julija 1948 v Čužnji vasi na Dolenjskem. Srednjo šolo je obiskoval v Novem mestu, na ljubljanski univerzi pa je diplomiral iz zemljepisa z zgodovino kot stranskim predmetom. Na ekonomski fakulteti je tudi obiskoval predavanja iz ekonomije.

Po diplomi je dobil svoje prvo mesto na Slovenskem inštitutu za mestni razvoj, kjer je delal v raziskavah. Njegovo glavno zanimanje je ohranjanje okolja in načrtovanje manjše industrije. Kot tak se je tudi pridružil skupini Alpe-Jadran. Svoje delo kot svetovalec na inštitutu je zaradi pomanjkanja časa moral opustiti.

Že prej se je udeleževal pri revijah 2000 in Tretji dan, kjer je bil sourednik, ter je sodeloval tudi pri drugih revijah s katoliško orientacijo. Leta 1989 je bil izvoljen za predsednika krščanskih demokratov, ki jih je tudi on soustanovil.

Pod njegovim vodstvom je SKD postala dobro organizirana in močna stranka, tako da je pri demokratičnih volitvah leta 1989 dobila največ glasov v zmagoviti koaliciji DEMOS in je tako Peterle postal po predhodnem dogovoru predsednik prve demokratične slovenske vlade.

Kot predsednika vlade ga je čakalo najtežje delo — po eni strani prehod iz komunističnega v demokratično življenje, potem izstop Slovenije iz Jugoslavije,

združen z vojaško obrambo pred napadom, ter končno mednarodno priznanje Republike Slovenije. Njegovo poznanstvo s krščanskimi demokrati po Evropi in po svetu mu je pri tem zelo pomagalo, njegova načelnost, jasnost in priljubljenost pa so mu pridobile veliko sovražnikov, predvsem v javnih občilih ter med prejšnjimi oblastniki, ki so končno uspeli, da so zrušili pred mesecem njegovo vlado.

V strankini politiki je dosegel združitve z begunsko SLS ter izdelavo jasnega programa krščanske demokracije, ki priteguje veliko Slovencev v svoje vrste.

V zadnjem času se je predvsem posvetil notranji organizaciji Slovenskih krščanskih demokratov.

Delegacija kulturnikov iz Republike Slovenije

V ponedeljek, 29. junija je dospela delegacija slovenskih kulturnih delavcev, ki se bodo udeležili Slovenskih kulturnih dni, katere prireja Zedinjena Slovenija.

Med njimi so literati:

Alojz Rebula: iz Trsta, rojen leta 1924, profesor latinščine, začel je kot pesnik, se razvil v svojih romanih, ki jih je objavil že daljšo vrsto: Snegovi Edena, Divji golob, Klic v Sredozemlje, V Sibilinem vetru. Je tudi predavatelj in esejist.

Zora Tavčar por. Rebula: prof. slovenščine, predsednica Društva primorskih pisateljev in podpredsednica Društva slovenskih pisateljev. Izdala je knjige: Ob kresu življenja, Lasje v vetru, Slovenci za danes, itd in napisala nad 40 dramskih del za tržaški radio.

Dr. Andrej Capuder: univ. prof. romanskih jezikov, prevedel je celotno Dantejevo Božansko komedijo, Petrarca, Ernesta Sabata: Junaki in grobovi, itd., ter napisal romane Rapsodia 20, Iskanje drugega itd., pesnitve in drame. Sourednik Celovškega

Paradoksalni položaj je imel slovenski narod v zgodovini: Živel je kot samosvoj osebek že skoraj tisočletje in pol, z Valukom in Borutom je stopil po normalni poti evropskih narodov, ki so se pričeli uteleševati v državah. Slovcem ni bilo to dano, preveč smo bili na prepihu. A ohranili smo spomin in zavest o enakratičnosti in posebnosti svoje biti, zidali smo svojo kulturo, gojili jezik, težili k zopetnemu vzniku, se vzpenjali po stopnicah politike in končno tudi lastne državnosti.

Pot ni bila lahka, bila je dolga in vijugasta. A ni nas zapeljala v močvirje, čeprav se je vila med tujci in nasprotniki, zatiralci in diktatorji. Ko je zgrmel na kup komunistični sistem, se je istočasno zrušila tudi zadnja tuja tvorba, ki je nadvladovala Slovenijo. Nekaj odločnih mož, ki so se opirali na zgodovinska dejstva in vidce predhodnike, je znalo izkoristiti trenutek in željo

ljudstva, slovenskega naroda, ter je pomagalo pri rojstvu države, samostojne in neodvisne.

Tudi porod ni bil lahak; ne samo, da je grozila vojska, bili smo dejansko napadeni, da bi umaknili svoje težnje. A tudi tu se je prikazala zrelost in moč. Jugoslovanska vojska se je morala porazena vrniti, odkoder je prišla, in začelo se je novo življenje nove države.

Leto dni je mimo, leto dni težav, a tudi leto dni učenja in navdušenja. Pred nami so še leta in leta, novi izzivi in nove rešitve, pot pelje navzgor — sursum corda! Ne gre vse, kakor bi moralo biti ali kakor si mi želimo. A gre naprej!

Ob prvi obletnici —

Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet!

TD

Kulturna delegacija je med nami

Zedinjena Slovenija je povabila na Slovenske kulturne dni, s katerimi bo predstavljena slovenska kultura v Buenos Airesu, tudi kulturne delavce iz Republike Slovenije.

Tako je nastalo plodno institucionalno sodelovanje med ZS in Republiko Slovenijo preko ministrstva za kulturo.

Ob prihodu delegacije, ki jo sestavljajo literati, glasbeniki, ustvarjalci in časnikarji, njene člane najiskrejeje po-

zdravljamo in jim želimo največ uspeha, ki bo gotovo koristil Sloveniji in Argentini ter njunemu medsebojnemu spoznavanju in povezavi.

Slovenska skupnost v Argentini bo v ta namen vložila svoje najboljše sile v razumevanju tako enega kot drugega ob ohranjanju lastne identitete.

Za ZEDINJENO SLOVENIJO
prof. Tine Vivod,
predsednik

Vstop v ES

Predsednik Milan Kučan, predsednik vlade dr. Drnovšek in zunanji minister dr. Rupel so 27. junija izročili pismo vrhu Evropske skupnosti, kjer med drugim pravi:

„Želimo Vam zagotoviti, da smo sposobni v zelo kratkem času uspešno skleniti oblikovanje novega političnega in gospodarskega sistema ter izpolniti vse pogoje politične in ekonomske unije. Ob vaši podpori smo pripravljeni in sposobni kmalu postati polnopravni član ES.“

Trinajsto prase: (Karlo Ahačič, Tomaž Rauch, Roman Ravnič). Goji tradicionalno slovensko narodno glasbo, predvsem plesno. Uporablja ljudske instrumente.

Dr. Irene Mislej: rojena v Argentini, sedaj dela na ljubljanski univerzi, umetnostna zgodovinarica, med drugim je pripravila razstave Viktorja Sulčiča, Bare Remec, Franceta Ahčina itd.

Marko Jenšterle: časnikar, pomočnik ministra za kulturo RS in njegov predstavnik na Slovenskih kulturnih dnevih. Napisal več knjig: sodeloval pri zborniku o dr. Tinetu Debeljaku, pripravlja knjigo o Slovincih v Argentini.

zvona. Od 1990 do 1992 je bil minister za kulturo v prvi slovenski demokratični vladi in kot tak je tudi odobril sodelovanje na teh dnevih v Buenos Airesu. Je član vodstva SKD.

Aleš Debeljak: rojen leta 1961, najznejši pesnik svoje generacije in univerzitetni profesor socialne zgodovine literature. Izdal je štiri pesniške zbirke, tri knjige esejev in je urednik drugih listov in knjig.

Drago Jančar: rojen leta 1948 v Mariboru, pisatelj in dramaturg. Bil je predsednik slovenskega PEN kluba. Napisal je več romanov: Galjot, Petintrideset stopinj itd. ter nekaj dram.

Jure Potokar: rojen leta 1956 v Ljubljani, pisatelj, pesnik in prevajalec, diplomiral iz slovenske literature. Izdal je pesniške zbirke Aiton, Stvari v praznem itd.

Od glasbenikov so prišli:

Klemen Ramovš, flavtist. Nastopil je že v večini evropskih držav ter tudi drugod po svetu in je dirigent Ramovš Consort. Predvaja klasično, baročno in moderno glasbo.

Kdaj prihodnost in kako preteklost

Odgovor Viktorju Blažiču ob dnevu OF
Peter Urbanc, Kanada

Viktor Blažič je našo polpreteklo zgodovino razdelil v dve fazi.

Druga se začne l. 1945, po Rogu in Teharjah, in traja do aprila 1990. Tu s piscem soglašam. Njegov predlog, da se *en bloc* razveljavijo krivični zakoni in da je treba pristopiti k demontaži levičarske nomenklature je utemeljen, logičen in upravičen. Zgodovinska napaka Peterletove vlade je v tem, da tega ni storila. Posebej bo zgodovina obsodila podaljšavanje trajanja številnih krivic in njihovo novo uzakonjenje. Mislim na zakon o državljanstvu (člen 41) in zakon o denacionalizaciji. V tem lahko vidimo načrtno izločitev izseljencev iz domovinske stvarnosti.

Ne strinjam pa se z Blažičevim gledanjem na medvojna dogajanja. Pisec skuša omiliti ostrino diktature, teror partije, OF in partizanov s poveljanjem NOB ali t. i. „upora“.

Slovenski narod kot celota ni bil skregan z idejo NOB. Vsak bi bil ponosen skupne vojaške akcije, ki bi pomenila resen doprinos k vojaškemu porazu okupatorjev. Na žalost NOB kaj takega ni bil. Kar danes beremo, je vse preveč pravično in posplošeno poveljevanje nečesa, česar enostavno ni bilo. Velik del akcij, ki jih danes pripisujejo NOB, so bile storjene z vidika revolucionarnih ciljev. Naporne, težke borbe partizanov so — hočeš nočeš — služile in doprinesle k zmagi revolucije. Plačevanje njihovih pokojnin je partija naprtila narodu.

Upor pomeni neko spontano, malo ali skoraj neorganizirano akcijo ljudstva. Tak upor nastane, če se narod znajde v nevzdržnih okoliščinah, v primeru, ko je narod biološko v smrtni nevarnosti.

27. aprila 1941, uradni začetek „upora“, je pomenil ustanovitev antiimperialistične fronte, ki je bila ideološko in propagandistično usmerjena proti Angležem in Francozom. Med ustanovitelji tega „upora“ je bilo osem gospodov, ki jih je usmerjala KPS.

Znano je, da je KPS na poziv Kominterne, na dan napada na Sovjetijo in niti eno uro prej, ustanovila partizanstvo in OF. Tudi ta dan, 22. junij 1941, ki toliko pove, ne pomeni upora. Za kaj je šlo, najbolje označi Z. Kljanskiček, v reviji SAZU (Slov. upor 41, Lj. 1991, str. 177): „Zagotovo lahko trdimo, da prve partizanske čete niso nastale spontano, temveč so bile plod organiziranega dela.“ Kot vemo, je za dan upora veljal tudi 22. julij 1941, (dan vstaje). Na ta dan je levica skušala likvidirati tri Slovence...

Pisec navaja kot vzrok „upora“ okupacijsko genocidno politiko. Poglejmo Nemce, nam najbolj nevarne. Nemški načrt za Gorenjsko in Štajersko je znan. Predvideval je izselitev v dveh fazah. Prva faza dobrih 20.000 v Srbijo in na Hrvaško je bila hitro izvedena. Druga faza 200.000 ni bila izvedena, ker enostavno ni bila za nemške asimilacijske namene več potrebna. Nemški strokovnjaki so ugotovili, da so Slovenci po značaju in biološko za asimilacijo predvsem primerni. Veliko rojakov je pristopilo (ne iz prepričanja!) v Kulturbund in Heimatbund, 80.000 mladeničev pa so brez večjih težav mobilizirali v nemško vojsko. In končno, Nemci so na vojaške spopade v Sloveniji gledali kot na njim nenevarno državljansko vojno!

Slovenija je bila med vojno edina dežela, kjer je partija tako dosledno izvedla uspešno revolucijo. Drugod so poskusi bili slabotni, partije enostavno niso imele živcev in

zlobe, da bi vojno izkoristile v ta namen.

Ko so 1941/42 VOS-ovci pobijali dejanske in potencialne nasprotnike, so vsakemu skušali prilepiti madež izdajalstva. A vsakič brez dokazov! Viktor Blažič, eden naših najboljših političnih analitikov in časnikarjev, dela isto. Posplošeno govori o izdaji, nikdar pa ne nudi enega samega veljavnega dokaza. Slovenci, razen redkih ovaduhov, sodelavcev OVRE in Gestapa, narodnih izdajalcev niso imeli. Dr. Ehrlich, dr. Natlačen, general Rupnik, tega greha enostavno nimajo. Kakšen izdajalec naj bi bil recimo dr. Krek, ki je celo vojno bil v londonski vladi. Če kaj, bi se dalo govoriti o zgrešeni taktiki. Le kakšen izdajalec naj bi bil škof Rožman, ki se je poniževal pri okupatorju, ko je interveniral za talce, zaprte in izseljene. Kako naj označimo njegov pogum, ko je že leta 1941 svaril pred terorjem, pred komunizmom, zakritim v OF in NOB. Blažič nudi neko simetrijo, tako približno kot Milan Kučan v Kočevju: „Mi smo ubijali, vi ste ubijali.“ Obdobje od 2. junija 1942 do 17. julija 1942, to možnost odklanja. V tem obdobju leži vsa krivda na strani komunistov in v tem obdobju sta nastala dva povsem jasno ločena tabora, žrtve in krivci. Ti zadnji nosijo vso odgovornost za tragiko, ki je sledila.

Glede svojih zločincev se Blažič nagiba k poznani, po diktatorskem režimu osnovani taktiki. Mi imamo listo vaših domobranskih zločincev, pripravljeni smo jo umakniti, če tudi vi umaknete vašo. Nesprejemljivo. Vojni zločinci na eni in drugi strani ne morejo biti predmet kupčije. Slovenska javnost je pod napačnim vtisom, da je bila že v sami državljanski vojni neka simetrija grozovitosti in zločinov. Dejstvo je, da je na dva do tri zločine, ki so jih zagrešili neodgovorni domobranci, prišlo na stotine zaukazanih zločinov s strani komunistov.

Vsi zločini, ki so jih Slovenci utrpeli zaradi revolucije, morajo nekega dne priti pred sodišče. To obupno stanje krivice, za katero še ni nihče položil računa, se mora končati. Če bo sodnik izrekel milo kazen ali jo zaradi starosti in pomanjkljivih dokazov ne bo izrekel, če bo predsednik na hitro izrekel pomilostitev, pri ljudeh ne bo večjih protestov.

Brez sprave bodo te rane ostale, narod pa bo ostal duševni invalid. Poznani Simon Wiesenthal pravi o preganjalcih Izraela: „Nihče, ki je ubijal nedolžne, ne sme umreti v miru.“ To je zakon Stare zaveze. Za nas moderne kristjane, pa velja Kristusov zakon odpuščenja, ki po priznanju in obžalovanju prinaša mir.

Nobena pravna, demokratska država ne more preiti tako grozne zločine brez sodnijske preiskave z vsemi posledicami. Med drugim k temu silijo Slovenijo tudi obveze po mnogih mednarodnih pogodbah. Slovenija se je rešila rdeče diktature, hvala Bogu, brez prelivanja krvi. Zaključimo tudi poglavje vojnih zločinov, zločinov proti človeku, mirno, kulturno, civilizirano.

„Slovenec“, maja 92

POPRAVEK

Papeško odlikovanje reda Svetega Gregorija Velikega bo dr. Milanu Komarju izročil v stolnici v San Isidro škof Casaretto v petek, 10. julija, ob 19. uri.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Nova neznanka je ostala za nami. Razjasnilo se je obzorje politične volje v prestolnici države, ko je radikal Fernando De la Rúa prejel dejansko 50% glasov in lastno večino v volilni zbornici, s čimer si je zagotovil senatorsko mesto za nadaljnjih devet let. Seveda, kot smo že zapisali, se je na teh volitvah odigravalo mnogo več kot le en senatorski sedež. Poglejmo.

MAŠČEVANJE JE SLADKO

Dejansko so vse politične poteze zadnjih časov usmerjene na predsedniške volitve, ki bodo v državi leta 1995. Tudi na nedeljskih volitvah so se izpostavili tako predsednik kot radikali, ali bolje De la Rúa, ki je eden radikalnih predkandidatov. Najbolj zanimivo ob vsem tem je, da je izid pokazal, kako se usoda večkrat maščuje nad tistimi, ki ne nastopajo odkrito.

Pred tremi leti namreč je bil De la Rúa tudi kandidat za senatorsko mesto. Celotno zmagal je in prejel največje število volilcev za volilno zbornico. Tradicija je tedaj kazala, da je zbornica potrdila vedno najbolj voljenega kandidata, čeprav ta ni imel lastne večine. Pač ena tistih tradicij, ki bi v drugih državah čudno zvenela, tukaj pa so bile kot svetlinje. Spomnimo se, kako je pred desetletji volilna zbornica potrdila za predsednika radikala dr. Illia, čeprav je na volitvah prejel komaj 23% glasov.

A tradicija je ostala za nami. Menemizem le „liberaliziral“ državo in tedaj, pred tremi leti, je povezava peronistov in liberalcev porinila na senatorski sedež peronista. De la Rúa je ostal prazen rok. In prav to je sčasoma pričelo postajati usodno za menemizem; pa tudi za alfonsinizem. Zmagoviti a odstranjeni senatorski kandidat je tako našel dovolj časa, da se je posvetil strankini ureditvi v glavnem mestu, kjer so dotlej neomajno gospodarili Alfonsinu zvesti „koordinadorji“.

Čim so prišle notranje volitve, je De la Rúa prepričljivo zmagal. Uspeh je dosegel nato na volitvah za kandidatne liste poslanskih volitev. Peronizem pogazil leta 1991, prišel v poslansko zbornico in postal tudi ključna figura kot predsednik radikalnega kluba v poslanski zbornici. Prvo maščevanje usode.

Prišle so nato senatorske volitve v prestolnici. De la Rúa se jih ni hotel udeležiti. Bolj ga je zanimalo načeljevanje radikalnega bloka v kongresu. A tako Angeloz kot Alfonsín sta ga prepričala, da ni drugega, ki bi mogel premagati menemizem in njegovega kandidata. Vendar sta tako Angeloz kot Alfonsín imela drugačen račun: De la Rúa ju je motil kot vodja v kongresu.

In predstavil se je. Pa tako prepričljivo zmagal, da ima lastno večino v volilni zbornici. Bi drugi radikalni kandidat zmagal tako? Dvomimo. Istočasno pa je poraz umazal tako predsednika Menema kot celoten načrt menemizma o ustavni reformi in neprenehljivem obdobju vladanja. Vlada ni nepremagljiva. Maščevanje usode nad Menemom in njegovim kandidatom. De la Rúa je edini, ki je prepričljivo zmagal predsednikovega kandidata, torej tudi predsednika. Ergo, je edini radikal, ki se lahko z njim meri na bodočih predsedniških volitvah. Maščevanje nad Angelozom in Alfonsinom. Vsaj prvi od njih je tudi zase želel ponovno predsedniško kandidateuro.

De la Rúa pa z nasmehom gleda bodočnost, saj mu je olajšana pot in nihče mu ne more preprečiti predsedniške avanture. V najslabšem primeru ima zagotovljenih nadaljnjih devet let v senatorski zbornici.

VZROKI IN POSLEDICE

Zakaj propad peronizma in liberalizma? Če bi sešteli rezultat obojih strank na volitvah pred tremi leti, bi dobili kar 49%. V treh letih torej so skupno nazadovale 17 odstotkov. Razlog je jasn: prejeti glasovi so bili volja nedovisnih volilcev, ki so tedaj gledali raz drugih obzorij. V treh letih je stabilizacija postala realnost. Poseg gospodarskega ministra je bil, kot smo zadnjič računali, negativen. Stabilnost že imamo. A imamo korupcijo in težko socialno stanje. De la Rúa pa ima zaslužen sloves poštenosti. In v glavnih smereh se strinja s sedanjo gospodarsko politiko. Le da je nenehno kazal na njeno negativno socialno plat. Izid volitev je pozor za vladno. Dejstvo je, da ljudje hočejo stabilnost, a ne za vsako ceno. A hočejo poštenost za vsako ceno. Vedo, da De la Rúa ne bo zahteval spremembe gospodarske politike: velekapitali in velepodjetniki so zato mirni; poraz vlade jih ne bo prizadel. Vlada pa bo morala pregledati in preusmeriti svojo socialno politiko. Poglejmo pa vsaj bežno še druge stranke. Fernando Solanas, znani filmski režiser, je prispel na tretjem mestu s svojo „Južno fronto“. Leh uspeh, če računamo, da so se organizirali komaj nekaj mesecev pred volitvami; dosegli so kakih 8%. Na četrtem mestu je prispel MODIN, ki ga vodi bivši polkovnik Aldo Rico. Presenetljivih 5,5% je dosegel, saj jih sami niso pričakovali. V Argentini se poraja nova desnica nacionalistične lokalne barve. Peta je bila socialistična povezava s 3%; komaj šesta krščanska demokracija (0,6%), za njo pa občinska stranka, MAS-ovi trockisti (ločeni) in pa uskočeni intransigenti so zaključili devetorico dospelih.

Še posledice volitev: težko je, da bi se sedaj vlada hitro spustila v avanturo plebiscita o ustavni reformi. Če Menem res slovesno ne odstopi od ponovne predsedniške kandidature, pri opoziciji ne bo volje za spremembo. In prestolniške volitve so res pokazale, da Menem ni nepremagljiv. Poraz morebitnega plebiscita pa bi bil res nevaren: kot se je izkazal usoden poraz Cafiera na slavnem plebiscitu v provinci Buenos Aires.

Če pa o reformi ni govora, se bo v peronizmu sprožila krvava tekma za predsedniško kandidature. Marsikdo se je že vpisal in se še bo. To pa bi lahko postala največja nevarnost za vladno. Dovolj se je že doslej izkazalo, kakšnega kanibalizma so peronisti zmožni.

Preko vseh teh političnih pohodov pa obstajajo stari problemi upokojujencev, delavstva in učiteljev. Zadnji so sedanji čas najbolj glasni in najbolj ogrožajo vladno socialne strani. Tisti, ki imajo vpogled v vladno, trdijo, da sta tako Menem kot minister Cavallo najbolj zaskrbljena zlasti zaradi položaja upokojujencev in učiteljskega. In ne le zaradi protestnih izgrediv. Mnogo bolj zaradi dejstva, da je položaj enih in drugih krepko vplival na volilni rezultat. In tukaj se nihče rad ne igra z ognjem. Le škoda, da so v vladi začeli zvoniti šele po toči...

Mogoče ne veste, da...

— da so v Pragi zaprli kar 70% vseh knjigarn...

— da bodo letošnji 27. študijski dnevi v Draga v parku Finžgarjevega doma na Opčinah od 4. do 6. septembra in da bodo v tednu pred Drago tudi letos pripravili takoimenovano Drago mladih...

MLADIKA, Trst, št. 2

Črto bo potegnila zgodovina

Misli ob branju izjav ministra za Slovence po svetu,
prof. dr. Janka Prunka

Prebrala sem ponatis pogovora z ministrom za Slovence po svetu sobotne priloge Dela, iz dne 6. junija 1992. Brala sem in težko mi je bilo verjeti, da danes minister demokratične Slovenije daje izjave, ki niso vredne objektivnega zgodovinarja, še manj pa ministra za izseljence. Dotaknila se bom samo nekaterih točk tega pogovora.

Tako odgovarja minister Prunk: "...Politično avtonomnost izseljenskih organizacij moramo spoštovati, ... na Slovenijo pa jih vežejo predvsem sentimentalne vezi" — Kot zgodovinar gospod Prunk gotovo ve, da so Rimljani imeli za eno najbolj bolečih kazni eksil. Slovenski eksil ali zdomstvo ima kot vzrok umik pred boljševistično diktaturo, obvarovanje življenj in svobode ter je potekal istočasno, ko so komunisti pobili na tisoče rojakov. Ta nesreča begunstva pa nas je obvarovala pred nasiljem, ki ga je komunistična partija izvajala nad mišljenjem ljudi. Ostali smo ne le zunanje ampak tudi notranje svobodni. To je nekaj velikega, a ni sentimentalnost; ohranjanje naše svobode in slovenske kulture v tujini ne bi bilo možno, če bi slonelo na sentimentalnosti. Vse delo v zdomstvu je bilo in je izraz zvestobe in zavesti pripadnosti slovenskemu narodu. Samo tako je mogoče razumeti, da se je po vsej povojni emigraciji delalo brez plačila, na podlagi visokih idealov, ki vzdržijo le, kadar so prepojeni z duhom.

Na drugem mestu pravi minister za zdomce, da bi bil pripravljen "...da bi za eno leto podaljšali rok za pridobivanje državljanstva, seveda zelo selektivno, z uporabo klavzule, da se lahko državljanstvo podeli, če je to v posebnem interesu Republike Slovenije..."

Vprašam: s kakšno pravico daje rok za izvajanje pravice, ki nam gre po rojstvu? Državljanstva ni treba podeljevati ljudem, ki jim ga je morda vzel totalitarizem, kajti to bi pomenilo, da demokracija priznava in potrjuje krivice prejšnjega režima. Kaj takega se ne dogaja niti v Sovjetski zvezi. Gospod Jelcin je na mednarodnem zborovanju izjavil: „Nikdar več komunizma v Rusijo.“ S tem je priznal vso tragiko in propad tega mišljenja. Pri nas pa nasprotno. Ali bomo zadnji v umevanju, da je bil komunizem velika zmota in nesreča za narod? — Sicer pa, kdo bo to „selekcijo“ izvajal? Kdo bo določal, če je Slovenec „...v posebnem interesu Republike Slovenije“? Morda vlada, katero predstavlja gospod Prunk? Pod dolgo diktaturo je bil vzgojen; zato je njegova zmožnost resničnega spoštovanja do drugače mislečih močno okrnjena.

Kasneje se spravi zgodovinar Prunk na krščansko demokracijo, ki naj bi „potegnila črto pod preteklost, ki ni bila zmeraj rožnata“. — „Potegniti črto“ ni stvar nobene stranke, ampak nepristranskih zgodovinarjev, na katere Slovenija še čaka.

V istem odstavku, ko omenja SLS, „pripomni“: „...in potem so zaradi svoje strahopetnosti, ker se je revolucija krepila, šli v kolaboracijo z Italijani. Kolaboracija pa pri nobenem narodu ni na dobrem glasu.“

Mislila sem, da je OF oziroma partizani, sama močno sodelovala z ruskim boljševizmom in Stalinom, ki ni bil ravno Slovenec. Tudi srp in klavdivo ter rdeča zvezda niso naši narodni izumi. Še sedaj slišim pesem, ki se je pela po vojni: „Tito naš, Stalin naš, za teboj vsi stopamo.“ Kar se Italijanov tiče, vemo po podatkih, da je bilo na Primorskem med slovenskimi partizani 650 Italijanov iz „Brigada d'assalto Triestino“; v Istri pa je bilo med 1800 partizani 400 istrskih Italijanov. Da ne govorimo o drugih zgodovinskih resnicah in kolaboracijah komunistov. Kar se pa SLS tiče, naj gospod

minister ne pozabi, da je imela svoje vodstvo vso vojno v inozemstvu, da so se nekateri vidni voditelji skrivali pred okupatorjem in komunisti in da so drugi padli kot žrtve komunističnih atentatorjev.

V istem odstavku dodaja še to: „Najbolje zanje bi bilo, če bi ostali pri simbolični spravi v Rogu.“ — To pomeni, da imajo pravico do dobrega imena tisti, ki so morili, ne pa njihove žrtve. Seveda bi to bilo najbolje za bivše komuniste, ki so si samo ime spremenili, da bi še naprej zakrivali in lagali o tej strahotni povojni slovenski bratomorni krutosti. Sprava je ali je ni; simbolična, brez resnice, enostavno ne obstaja. Resnica prihaja na dan. Ostalo jih je več živih prič tega tragičnega slovenskega genocida. Oni, njihovi otroci in njihovi vnuki govorijo, vedo, pričakujejo in prav je tako. Nadaljuje dr. Prunk: „Ti, ki so se jim (krščanskim demokratom) pridružili zdaj, so zagrizeni desničarji in kolaboracionisti, ki nimajo nobene moralne pravice, da nam pridigajo.“ Moralno pravico pač imajo ljudje, katerim se je zgodila huda moralna krivica: uboji in poboji brez sodbe drugače mislečih ljudi med vojno in po njej; molk, laž in izvajanje oblasti ter okrnjenosti človekovih pravic, katere so ti ljudje trpeli. Ne verjamem, da pridigajo, le želijo, da se pove resnica.

V enem izmed odgovorov se dotika minister Prunk tudi vloge Edvarda Kocbeka in naše namišljene nestrpnosti. Mnenja sem, da pustimo ubogega Kocbeka pri miru. Vedeti je treba, da se je ta mož grenko kesal svojega pristopa h komunistom, a na žalost zanj in za mnoge druge — pozno. V zaključnem odgovoru trdi gospod minister za Slovence po svetu, da je povojno emigracijo v Argentini „čas povozil“. Vprašam se: koga je povozil bolj kot komuniste in njihov sistem? Mi smo, kar smo bili, komuniste je pa sram celo njihovega imena. Nesmiselna je tudi njegova trditev, da kdor koli v Sloveniji nima ničesar skupnega z vojno in revolucijo. Ali se po mnenju tega zgodovinarja pričinja zgodovina po vojni ali pred 45 leti?

Žal mi je, gospod minister. Objektivni zgodovinar, znanstvenik, naj bi bil predvsem človek, jezen resnice. Intelekt je dar, dobroti zahteva veliko in usmiljeno srce, resnica pa korajže.

Naj vam dobri Bog odpusti krivico in žalost, katero ste s svojimi izjavami povzročili vašim bratom Slovincem po svetu, pa ne samo v Argentini, tudi v Avstraliji, Kanadi, ZDA in v drugih deželah sveta.

Lucka Kralj
Buenos Aires, Argentina

„Upoštevali bomo evropske norme“

V svojem intervjuju z Romano Dobnikar-Šeruga (objavljenem v sobotni prilogi Dela) sem v prvih dneh na svoji novi funkciji med drugim izjavil, da so slovenski izseljenci (člani SLS), ki so se pridružili Krščansko demokratski stranki, zagrizeni desničarji in kolaboracionisti, ki nimajo pravice deliti političnih nasvetov Slovincem v domovini. Ta izjava je bila plod moje napačne informiranosti. Povzročila je upravičeno ogorčenost in prizadetost med delom Slovencev. Za to bi se jim želel najiskrenejše opravičiti, kajti evropska norma, na katero se sklicujem, je tudi priznanje napak in opravičilo.

Medtem sem bil izčrpno in bolj objektivno informiran in vem, da so Slovenci, ki so se po vojni pred komunizmom umaknili iz domovine, ostali zvesti slovenstvu, ga v svojih novih domovinah (Argentini, ZDA,

Vojna na Balkanu ogroža svetovni mir

Položaj na Balkanu je vsak dan resnejši. Prevladuje splošno mnenje, da je Srbija glavni krivec prelivanja krvi v bivši Jugoslaviji. Zunanji minister ZDA Baker že ne izključuje vojnega posega na Balkanu. „Storiti moramo vse,“ tako Baker, „da srbski narod odreče zaupanje Miloševiću kliki.“ Srbska pravoslavna cerkev se je po vesteh iz Beograda za to že odločila.

Dr. Drašković, voditelj srbske opozicije, je na zborovanju v Nišu rotli Srbe, da vztrajajo z demonstracijami, dokler ne zrušijo Miloševića. „Če ne bomo zrušili komunističnega režima,“ tako dr. Drašković, „ne sedli za skupno mizo, ne organizirali svobodnih volitev in prepričali naše prijatelje, da rešijo Republiko, bo svet zrušil Srbijo v okostnjake.“

Kdor ni sodoživljal sedemdesetletnega političnega, socialnega in gospodarskega razvoja v bivši kraljevini in Titovi Jugoslaviji, bo težko dojel zaloigro južnoslovenskih narodov in državljanske vojne. Vse je tako zapleteno, da na Balkanu še dolgo ne bo miru. Prerokbe o možni libanizaciji republik in avtonomnih pokrajin z mešanimi etničnimi rodovi na Kosovu, v Bosni in Hercegovini in na Hrvaškem že niso več politična umišljenost, marveč danes ali jutri kruta stvarnost. Srajevo, nekdanj ponos Bosne, je danes v ruševinah in v oblasti srbskih, muslimanskih in hrvaških oboroženih skupin. V mestu in okolici vlada lakota in ljudstvo se po poročilih dopisnika AP (18. 6.) hrani s travo. Rdeči križ hoče pomagati civilnemu prebivalstvu, srbska milica to preprečuje in je do sedaj zaplenila že več konvojev. Iz Bosne je zbežalo na Hrvaško pol milijona muslimanov, v Slovenijo okrog 60 tisoč. Živijo v 51 taboriščih.

Spopadi se nadaljujejo in v bojih za Mostar z 90% muslimansko večino je bilo več stotin mrtvih in ranjenih. O srbskih izgubah ni vesti, ker jih Beograd prikriva pred narodom.

Margarita Tutwiler, glasilka severnoameriškega zunanjega ministra (tako AFP) je že večkrat obsodila beograjsko dvojnost, ko komunistični diktator Slobodan Milošević podpisuje premirja, istočasno nadaljuje z nasiljem v Bosni in Hercegovini, Slavoniji in v Dubrovniku. Srbija zavrača od celega sveta priznane meje bosanske in hercegovske republike in srbski general Mladić Ratko je zapovedal v Bosni mobilizacijo Srbov z grožnjo, da bo Sarajevo končalo kot pred meseci porušeni

Vukovar. V Slavoniji so prevzeli odgovornost za mir trije bataljoni argentinske vojske. Poveljstvo vztraja na zahtevi razorožitve vseh paramilitarističnih skupin. Predsednik sarajevske vlade je v soboto, 26. junija oklical obsedno stanje.

Dunajski neodvisni dnevnik „Standart“ poroča o bojih na različnih področjih, kjer srbski četniki preprečujejo nastop pomirjevalnih enot ZN in humanitarnih ustanov za pomoč civilnemu prebivalstvu. Bosanska teritorialna obramba očita srbskim ekstremistom pokol 29 muslimanov blizu Sarajeva. Priobčuje tudi fotografijo. Tanjug obtožuje muslimane in Hrvate, da so v Pfallah pobili 320 civilistov. Srbi so zažgali mesto Doboj in izgnali iz hiš, potem ko so jih izropali, na stotine civilnega prebivalstva in ga natrpali na športnih igriščih, kjer stradajo v večini žene, starčki in otroci.

V zadnjem času je napr. pribežalo v Postojno 1.200 beguncev. Nastanjeni so v bivši vojašnici JA. Pretresljive so zgodbe mater iz Zvornika, ki se hranijo iz kuhinje sosednjega hotela. Slovenija je izčrpana. Če ji ne bi pomagali Avstrija in Nemčija, bi bilo še hujše. Avstrijski RK je v preteklih dneh poslal v Slovenijo 50 ton živil, odej in zdravil ter posteljnine. Predsednik slovenskega RK Jure Gartnar znova in znova kliče Evropo, da odpre meje beguncem. Na Dunaju je več tisoč beguncev, ki so se umaknili pred nasilno mobilizacijo.

Dunajski župan Zilk je preteklo soboto po dunajskem mednarodnem radiu poudarjal potrebo po nujnem in hitrem vojaškem posegu v Bosni. „Državljanska vojna na Balkanu,“ tako Zilk, „danes že ni več samo notranji jugoslovanski problem, marveč cele Evrope.“ Njegove in izjave nekaterih drugih evropskih politikov so vplivale, da se je Zahodna evropska unija odločila (19. 6. Reuter) organizirati vojsko, ki bi nastopila v konfliktnih področjih.

Dopisnik Norbert Mayer razpravlja v Standartu o vprašanju uspešnih gospodarskih in finančnih sankcij proti Srbiji. Te so zanj brez vojaških posegov evropskih sil nepomembne. Nadaljuje: „NATO bi v dejanskem položaju potrebovala 300 do 400 tisoč mož, da bi bila kos srbski vojski in njenim plačancem. V takem primeru bi morale Slovenija, Madžarska, Avstrija in Italija biti pripravljene sprejeti nad milijon beguncev. Besedne grožnje so le cinični izraz diplomatske slabosti, napačno upanje. Ljudstvo v Beogradu in v Sarajevu že danes strada. Zgleda, da je zadnji komunistični režim v Evropi pripravljen žrtvovati za svoje cilje vse balkanske narode. Slepota ne služi več priznanje svobode, ne sankcije niti pomirjevalne besede.“

Nad Balkanom se zbirajo temni oblaki. Pretekli mesec so bile na Kosovu tajne volitve. Predsednik DZ Ibrahim Rugova, „pesnik upanja za Kosovo,“ tako dopisnica Klingl, je „združil v srbskem Jeruzalemu“ večino glasov. Rugova je za pomirjenje s Srbi, če priznajo Albancem svobodno republiko. Haris Silajdžić, zunanji minister sarajevske vlade, je obiskal Istanbul (Turčijo) in prosil islamske države, da nastopijo proti Srbom, ki nočejo priznati bosanskohercegovske republike. Enake želje so že pred nedavnim vodile v Turčijo in h Kadafiju dr. Izetbegovića. Albanija je po vesteh iz Tirane poslala na mejo vojne skupine, da preprečijo spopade.

Turist iz Dalmacije mi je že pred letom zatrdil: „Miloševića je dala ulica, ta ga bo tudi odstranila.“

Slavko Skoberne

Dr. Janko Prunk
minister za Slovence po svetu
in narodnosti v Sloveniji

DELO, sobotna priloga, 27. junija

Prof. Meta Prelesnik, podpredsednica SKD

Na drugem kongresu Slovenske kršćanske demokracije je bila izvoljena za podpredsednico prof. Meta Prelesnik, ki je zadolžena za žensko politiko. V stranko se je včlanila že leta 1990. Kandidirala je za poslanko v občinski skupščini in je bila tudi izvoljena. Poleg nje delujejo v SKD še štirje podpredsedniki.

Ko se je 19. marca letos ustanovila v Ljubljani Slovenska ženska zveza, ki deluje v okviru SKD, je bila izvoljena za predsednico. Sama pravi, da je njena „politična pot“ šele v začetku, je pa življenjska zato daljša.

Rojena je bila 1. avgusta 1934 v Beogradu kot hčerka dr. Mašiča, ki je pred nekaj leti umrl v Severni Ameriki. Druga svetovna vojna je družino zatekla v Celju in jim je povzročila dosti gorja — še več pa leta 1945, ko je Mašičeva družina po vojni šla od doma. Od leta 1959 poučuje v Kočevju, sprva na osnovni šoli, sedaj pa na srednji oziroma gimnaziji.

O svojem poučevanju pravi: „Letošnje leto je bilo prvič spet normalno, ker smo postali spet gimnazija in smo se znebili tistega „usmerjenega izobraževanja“, ki bi z leti uničilo še univerzo, ne pa samo srednjega šolstva. Žal pa še vedno obstaja osemletka, ki so jo uvedli pred 34 leti in je pri nas edini model izobraževanja za otroke od 7.

do 15. leta. Zame je to veliko nasilje nad otroki, ki so po naravi pač različno nadarjeni, po socialistični miselnosti pa se morajo vsi vzgajati po enem samem modelu. Zanimivo je, da si nihče kljub demokraciji ne spomni, da bi razbil nesrečno osemletko in ustanovil še nižjo gimnazijo. Take stvari so bile povod, da sem se začela ukvarjati s politiko. Že v prejšnjem sistemu sem se vključila v nekatere organe samoupravljanja, da sem Kočevju priborila vsaj nekaj programov srednje šole, ki so spominjali na gimnazijo. Odkar pa je pri nas zavladovala demokracija, sem se še z večjim veseljem lotila delovanja v javnosti. Sedaj namreč lahko prvič od leta 1945 javno povem in pokažem, kdo sem in kaj mislim.

Spoznala sem, da je moja dolžnost, da nadaljujem delo svojega očeta in vseh tistih, ki vas je zadela nemila usoda političnih emigrantov iz lastne domovine, ki pa tam daleč za morjem ohranjate slovensko besedo in krščansko vero pri življenju.“

Ga. Meta nadaljuje: „Mislim, da je bil skrajni čas, da se je SKD začela ukvarjati tudi z ženskimi vprašanji, ker se nam nasprotno vedno očita, da se hočemo ženske zadržati samo doma pri otrocih in štedilniku. Moja prva naloga sedaj je širiti Slovensko žensko zvezo na Kočevskem in v Ribnici, kar mi je deloma že uspelo. Druga

naloga pa je povezovanje podeželja s centrom v Ljubljani. Najpomembnejše se mi zdi zavzemanje, da bi se poleg moškega gledanja na svet in življenja uveljavilo v politiki tudi žensko. Želim, da bi naša zveza delovala vedno praktično in teoretično, da ne bi bilo podeželje odrinjeno in da bi se vedno slišal tudi ženski glas — vztrajen in odločen — ne pa bojevit in nasilen. Glavno pa je, da mora vse delovanje temeljiti na krščanskih načelih. Od vsega političnega dela imam najrajši tisti del, ki se ukvarja z vzgojo in izobraževanjem. Vzgoja je pri nas na tleh in jo je treba postaviti na noge, izobraževanje pa je na dokaj visoki ravni.“

To je nekaj misli prof. Mete, da si jo lažje predstavljamo in razumemo, zakaj se je pridružila ženam, ki so se v svobodni in samostojni Sloveniji začele krepko boriti za svoja načela in pravice. Poročena je z inž. Tonetom Prelesnikom, kateremu so komunisti junija meseca leta 1945 ubili očeta. Imata dva sinova, starejši je inženir, mlajši pa pravnik.

D-ova.

Srečanje mladine s prof. Peterletom

Zvezna odbora Slovenske mladinske organizacije in Slovenske fantovske zveze vabita dekleta in fante iz vseh okrajev na mladinsko srečanje s prof. Lojzetom Peterletom, prvim predsednikom slovenske demokratske vlade, ki bo v nedeljo, 12. julija, ob 9.30 v Slovenski hiši. Najprej bo mladinska sv. maša in po sklepnem zajtrku pozdravno srečanje s pogovorom.

V Slomškovem domu bo v nedeljo, 5. julija, sprejem prof. Lojzeta Peterleta,

ob 9. uri sv. maša, nato zajtrk, igra
Čarovnik iz Oza in kosilo.

Srečanje prof. Lojzeta Peterleta

s protikomunističnimi borci - ženami in prijatelji.

bo v nedeljo, 12. julija ob 16. uri v Rožmanovem domu

V Slovenskem domu v Carapachayu bo srečanje s

prof. Lojzetom Peterletom

in ostalimi gosti iz Slovenije na dan državnega praznika, 9. julija, ob 13. uri
Kulturni program, skupno domače kosilo, razgovor.

Rojaki iz bližnje okolice lepo vabljeni!

Prijave za kosilo sprejemajo odborniki.

NAŠ DOM

SAN JUSTO

obvešča člane in prijatelje,
da nas v četrtek, 9. julija obišče

PROF. LOJZE PETERLE

Sprejem ob 19. uri v Našem domu
nato kulturni program ter častna večerja.

Vsi toplo vabljeni!

Karte za večerjo so na razpolago do 7. julija pri odbornikih in v Našem domu
ob nedeljah po slovenski sv. maši.

Otroci naših šol

bodo pozdravili prof. Lojzeta Peterleta in druge goste iz Slovenije v soboto,
14. julija, ob 10.30 v Slovenski hiši.

Učiteljstvo

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

sporoča svojim članom in prijateljem
DA NAS BO 8. JULIJA OBISKAL

PROF. LOJZE PETERLE

Sprejeli ga bomo v Domu ob 20. uri in nato pogostili s slavnostno večerjo.

Odbor vas toplo vabi na ta izreden dogodek. Z večerjo bodo postreženi tisti, ki se
bodo prijavi telefonsko vsaj do 3. 7. na tel. 752-3987/764-4289/759-5102 in 755-2678.

HLADNIKOV DOM

SLOVENSKA VAS

Prof. Lojze Peterle

nas bo obiskal v soboto, 11. julija 1992

Ob 17. uri: Prihod v Slovensko vas.

Ogled farnih šol in ustanov.

Ob 20. uri: Pozdrav v Hladnikovem domu in kulturni program.
Nato skupna večerja.

Prazniki slovenske kulture

od 3. do 7. julija 1992

Dr. Tine Debeljak je ob odprtju enega izmed slovenskih domov zapisal: „... je odprt oder našega sveta, da vidi slednji, kaj imamo in kaj prinašamo. Slovensko srce, ki naj po svoje bogati pisano življenje argentinske obilnosti in raznolikosti! Kajti: večja barvitost vtakanih niti daje razkošnejši in dragocenejši pončo!“

Na DNEVIH SLOVENSKE KULTURE bomo prvič v tako velikem obsegu s ponosom odkrili del slovenske kulturne zakladnice. Ti dnevi bodo za nas PRAZNIKI SLOVENSKE KULTURE. Radi se jih bomo udeleževali. Še posebno bomo veseli, da bo na prireditvi med častnimi gosti navzoč tudi profesor Lojze Peterle, prvi predsednik demokratske vlade suverene Republike Slovenije.

Prof. Lojze Peterle, prvi predsednik slovenske demokratske vlade, med Slovenci v Argentini

V sredo, 1. julija, ob 8.50 prihod na Ezeizo, polet 985 United Airlines iz Miami.

Sprejem v centralni hali; ob 19.30 maša v cerkvi Marije Pomagaj. Pel bo SPZ „Gallus“; nato slavnostni sprejem v dvorani Slovenske hiše.

V četrtek, 2. julija, ob 19.30 maša za žive in mrtve javne delavce v Slovenski cerkvi, nato informativni sestanek SLS.

V petek, 3. julija, ob 17. srečanje z ZSMŽ v Slovenski hiši; ob 20. otvoritev Slovenskih kulturnih dni.

V soboto, 4. julija, ob 10. srečanje z osnovnošolskimi otroki v Slovenski hiši; ob 12.30 obisk radijske oddaje „Slovenski kotiček“; ob 15.30 srečanje z dijaki Srednješolskega tečaja; ob 20. glasbeni večer Slovenskih kulturnih dni; ob 23. obisk društva Triglav.

V nedeljo, 5. julija, ob 9. maša v Slomškovem domu, nato srečanje, igra „Čarovnik iz Oza“, kosilo; ob 16. obisk slovenskega društva v Bernalu; ob 20. literarni večer Slovenskih kulturnih dni.

V ponedeljek, 6. julija, ob 20. likovni večer Slovenskih kulturnih dni.

V torek, 7. julija, ob 13. kosilo s člani Slovenskega državnega gibanja, ob 20. folklorno-glasbeni večer in zaključek Slovenskih kulturnih dni.

V sredo, 8. julija, ob 20. obisk Slovenskega doma v San Martinu.

V četrtek, 9. julija, ob 9. srečanje s SKAS v Slov. hiši, ob 13.00 obisk Slovenskega doma v Carapachayu; ob 15.30 obisk društva Beneških Slovencev; ob 19.00 obisk Našega doma v San Justo.

V petek, 10. julija, obisk Slovencev v Mendozi.

V soboto, 11. julija, ob 17. obisk Hladnikovega doma v Slovenski vasi.

V nedeljo, 12. julija, ob 9.30 mladinska maša v Slovenski cerkvi, nato srečanje z mladino; ob 16. srečanje v Rožmanovem domu; ob 18.30 obisk na Slovenski Pristavi v Castelarju.

V ponedeljek, 13. julija, odhod v Bariloche.

V torek, 14. julija, ob 20.15 srečanje s člani Medorganizacijskega sveta.

V sredo, 15. julija, ob 8. zahvalna maša v Slovenski hiši, ob 10.30 odhod na Ezeizo in ob 12.50 v Slovenijo s Swissair, polet 149.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Z vrnitvijo dobrih starih gimnazij se ob koncu pomladi vračajo tudi maturantski plesi. Tokrat gre za gimnazije bežigradske in poljanske gimnazije. Prireditelj nosi naslov GAUDEAMUS '92. Strežejo profesionalci kot so režiser Zvone Šeldbauer, scenografka Tjaša Štempihar, povezovalac programa Igro Samobor, ansambel Šok in Silvo Štingl pa sopranistka Mija Žnidarič in plesni mojster Tomaž Ambrož.

LJUBLJANA — Postopek iskanja najboljšega slovenskega romana je v teku. Gre za nagrado Kresnik, ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev in Delo. Žirijo sestavljajo Peter Božič, Matej Bogataj, Peter Kolšek, Tomo Virk, Franc Zadravec in Vlado Žabot. Za nagrado kandidira 33 del, ki so izšla v letu 1991 in sicer Florijana Lipuša Srčne pege, Gorana Gluviča Navadna pripoved o jeznem Janezu, Ladislava Črnologarja Sabotaža, Janeza Švajncerja Dokler sem živ, nisem mrtev, Milana Štancerja Na parobu, Andreja Morovića Padalci, Bojana Martinca En dan v življenju pisatelja Molja, Janeza Švajncerja Moja lepa županija, Ide Renar Zgodbe iz Čembada, Iva Zormana Stiska bogov, Vladimirja Štefaneč Morje novih obal, Toma Rebolja Mesto angelov, Rada Bordona Hrasta čas, ki ga ni, Metoda Pevca Carmen, Ivana Potrča Tesnoba, Janeza Švajncerja Na stekleni strehi, Franca Lainščka Namesto koga roža cveti, Iva Zormana Donata, Miha Remca Zapiski odposlanca zemlje, Nade Matičič Portret gospe Marije, Bogdana Novaka Krvave reke, Marjana Tomšiča Šavrinke, Ivana Sivca Gusarji na obzorju, Jožeta Pernelja Mateja, Toneta Svetine Črna srna, Cvetka Zagorskega Lisičji čas, Marjana Tomšiča Ostrigeca, Franca Lainščka Grinta, Ivana Sivca In večno bodo cvetele lipe, Mimi Malenskovne Pesnikov nočno, Jožeta Felca V znamenju lipicanca in Sergeja Verča Rolandov steber. Nagrado Kresnik bodo z dvodnevno prireditvijo obeležili na Muljavi, v etnografskem parku Jurčičeve domačije, saj je na pobudo Duštva pisateljev skrb za ta dogodek prevzela občina Grosuplje. V ožji izbor naj bi prišlo le pet do sedem knjig.

LJUBLJANA — Mednarodna žirija je ocenila eksponate na 25. zlatarski razstavi, ki so jo odprli v Tivolskem gradu. V kategoriji galerijski nakit sta prvo nagrado prejela Stanko Randl kot oblikovalec in Ivan Povše kot izvajalec; v kategoriji art design je prejel prvo nagrado Dušan Gradišnik; v kategoriji komercialni ali serijski nakit pa sta dobila prvo nagrado oblikovalka Eva Vipotnik in izvajalec Andrej Grum.

LJUBLJANA — V okviru Študentskih kulturnih dnevnov '92 je bila v galeriji Eburna okrogla miza o sodobni slovenski dramatik v literaturi in na gledaliških odrih. Sodelovali so sociolog kulture in publicist Miha Zadnikar, gledališka kritičarka Uršula Cetinski, dramatik in gledališki režiser Matjaž Zupancič, dramski režiser Miha Hočevar, pogovor pa je usmerjal literarni in gledališki kritik Matej Bogataj.

LJUBLJANA — Brezposelni zdravniki skrbijo za begunce. Minister Božidar Voljč je povedal, da se je z zaposlitvijo nekaterih mladih brezposelnih zdravnikov v zbirnih centrih zdravstvena oskrba beguncev izboljšala, da pa se bo treba odločiti o nadaljnjem sprejemanju beguncev in ukrepati na mejah ob morebitnem pojavu epidemije nalezljivih bolezni zunaj Slovenije. Poudaril je tudi ugotovitev z dunajske konference: evropske države želijo Sloveniji pomagati gmotno, niso pa pripravljene sprejemati beguncev. Po Voljčevi oceni bi bilo Sloveniji v precejšnji pomoč, če bi tuje države in mednarodne humanitarne organi-

zacije vsaj del materiala, ki ga zdaj pošiljajo za begunce, po dogovorjenih cenah, kupovale v Sloveniji. Ministrstvo je posredovalo nekaj ponudb s ceniki.

LJUBLJANA — Slovenija se pridružuje svetovni osamitvi Srbije. To Sloveniji ne bo bistveno škodilo, nekoliko pa vendarle. Namestiti bo treba izdelke iz Srbije in se bolj usmeriti na Zahod, je dejal Dagmar Šuštar, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Srbijo pa bo zelo prizadela prekinitve znanstvenega sodelovanja. Bojkot Srbije bo ustavil sodelovanje in uvoz avtomobilov in rezervnih delov iz Kragujevca.

LJUBLJANA — Električarji zahtevajo 79-odstotno podražitev. Čeprav dokazujejo, da zahtevane podražitev zadošča zgolj za preživetje, je malo verjetno, da jo bo vlada potrdila. Veliki uporabniki dolgujejo elektrogospodarstvu 3,4 milijarde tolarjev, drugi pa še dodatnih 2,3 milijarde tolarjev (dolar=82 tolarjev).

LJUBLJANA — V Sloveniji je v več kot 140 stanovanjskih zadrug vključenih prek 80.000 zadrušnikov, kar pomeni, da je bilo prek njih zgrajenih vsaj toliko stanovanjskih hiš oziroma, da je imelo od njih korist približno 30.000 prebivalcev Slovenije. Dopolniti vladi, da mora stanovanjsko združenstvo tudi v prihodnje ostati ena izmed oblik reševanja stanovanjske problematike, je glavno sporočilo seminarja o nadaljnji usodi združenstva.

SLOVENJ GRADEC — Odprli so stalno razstavo v tem kraju z naslovom Arheologija koroške krajine. Ne samo razstava, ampak tudi prostor je na nek način arheološki: v muzej so namreč preuredili nekdanje mestne zapore v mestni hiši iz časov stare Jugoslavije, ki jih je prevzel med vojno gestapo, po vojni pa komunistični režim. Na ogled so preprosta orodja iz belih kremenovih prodnikov iz zadnje medledene dobe pred okoli 120.000 leti. Našli so jih v jami v bližini Radelj ob Dravi. Nadalje so rezilca, strgalca, konice, šila. V eni od sobic je na ogled tudi rekonstruirani rimski grob iz naselja Colatio (današnji Stari trg pri Slovenj Gradcu).

LJUBLJANA — V Londonu je bila prva konferenca britansko-slovenskega trgovskega odbora, ki so ga pred kratkim ustanovili pod okriljem Londonske zbornice za trgovino in industrijo, Konfederacija britanske industrije ter Slovenske gospodarske zbornice. Trgovina med to državo in Slovenijo je v minulem letu dosegla le piclih 180 milijonov dolarjev, medtem ko je celotna zunanja trgovina Slovenije znašala preko 8 milijard dolarjev.

CELJE — Celjska bolnišnica je pred kratkim dobila svoj računalniški tomograf. Aparat poskusno deluje že od konca marca meseca. V tem času so s svojimi službami priskočili na pomoč tudi mariborski bolnišnici, ko se jim je njihov aparat pokvaril. Vsi stroški, vključno z ureditvijo prostorov, znašajo 3 milijone mark.

MARIBOR — Državna založba Slovenije je izdala knjigo Spremenjena podoba telesa, ki jo je skupaj s še petnajstimi soavtorji napisala in uredila Mara Salter. Predstavil jo je tu agencija Aram. Knjiga želi odgovoriti, kako je možno skrbeti za bolnike s spremenjeno telesno podobo.

LJUBLJANA — Korporacija IBM bo še povečala prodajo na slovenskem trgu, zanimajo pa se tudi za večje sodelovanje z Iskrinimi podjetji. Lani je IBM v Sloveniji prodal za 45 milijonov DEM računalniške opreme, letos pa načrtujejo povečanje prodaje na 60 milijonov DEM.

LJUBLJANA — Na pobudo Arhiva Republike Slovenije so se zbrali predstavniki ustanov, ki so povezani s slovenskim filmom. Da bi lahko ohranili našo filmsko

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnosti

Krsta: v župni cerkvi v San Justu je bila krščena Nataša Janika Urbančič, hči Janeza in Nežke Durič. Botrovala sta Marjeta Barraja roj. Durič in Jure Urbančič. Krstil je prof. France Bergant.

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bila 27. junija krščena Marija Viktorja Štefe, hčerka Jerneja in Milene roj. Svetlin. Botra sta bila Marjeti Štefe por. Sterle in Karel Pregelj. Krstil je dr. Jure Rode.

Srečnim družinam naše čestitke!

Smrti: V Grand bourgu je umrl Pavle Masič (44). V Villa Lugano pa dr. Jože Dobovšek (77).

Naj počivata v miru!

+ Janko Štrbenc -

predsednik Cankarjevega doma v Berazategui

V sredo, 10. junija nas je nenadoma zapustil predsednik našega doma Janko Štrbenc. Umrl je v Córdoba. Vsi smo obstali ob tej nepričakovani, žalostni novici. Saj ni dolgo, ko smo se razgovarjali v Domu po sveti uri in obljubil nam je, da se kmalu spet vrne med nas, vsaj za nekaj dni. Živel in delal je za slovensko skupnost Cankarjevega doma in za slovensko kolonijo dr. Hanželiča v kordobskih gorah, kjer je tudi pokopan.

V nedeljo, 14. junija smo se zbrali prav vsi Slovenci iz Berazateguija in okolice v našem Domu, da se poklonimo njegovemu spominu. Župnik Franci Urbanija je daroval sv. mašo za pokojnika in za pobite domobrance. V homiliji se je spomnil njegovih zaslužnih del in zgledega življenja.

Po maši smo imeli domobrantsko proslavo in spominsko komemoracijo za pokojnim Jankom. Bil je pogumen domobranec in se je skoraj čudežno rešil iz vlaka — živinskega vagona —, ki je vozil domobrante v mučenje in smrt v Kočevski Rog prav v junijskih dneh leta 1945. Karina Škrbec je recitala Balantičev: Zasuta usta, nato je lic. Ivan Korošec v svojem govoru orisal ideal pokojnika in njegovo življenjsko pot in se spomnil naših mučencev.

Objavljamo nekaj misli:

„Ko razmišljam tvojo življenjsko pot, vedno bolj spoznavam globino tvoje zvestobe Bogu in narodu, iz katerega izhajamo.“

Ko so se pred pol stoletja zgrinjali oblaki neurja nad naš narod, si stal pokončen. Ko so nam z masko svobode obljubljali raj in sovjetsko Slovenijo, si se odločno uprl in se postavil v bran za našo SLOVENSKO Slovenijo. Ko so podirali križe, morili duho-

dediščino, bi morali imeti vsaj po dve kopiji vsakega naslova. To pa pomeni kopiranje vsaj 439 tisoč metrov. Filmariji so se zavzeli za ustanovitev takega laboratorija.

Predstavnitvo Republike Slovenije

sporoča, da oblastva, ki sprejemajo vloge za ugotovitev državljanstva, zdaj zahtevajo, da je podpis proslila, ki vloge ne izroči sam, overjen po slovenskem predstavniku v tujini.

Podpisi na teh vlogah oziroma pooblastil se bodo overjali v Slovenski hiši, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, vsako sredo od 10.30 do 12.00, v izrednih primerih pa po dogovoru po telefonu 441-3418. V vsakem primeru se je podpisniku treba izkazati z uradno osebo izkaznico in mora navesti svoj poklic in prebivališče.

Osebe, ki prebivajo v notranjosti dežele, lahko pošljejo podpisano listino sorodniku ali znanцу v Buenos Airesu, ki pa mora biti predstavniku RS osebno poznan. V tem primeru je treba listini priložiti fotokopijo osebne izkaznice podpisnika.

O overjanju prevodov, fotokopij in drugih pooblastil za razne postopke, napr. denacionalizacijo, bodo rojaki predvidoma kmalu obveščeni.

Vse informacije in pojasnila se lahko zaprosijo osebno v zgoraj navedenih uradnih urah ali tudi po telefonu štev. 441-3418.

vne, narodove predstavnike in ljudi po deželi, si odločno stopil pod prapor za Boga, narod in domovino.

Kdo bi preštel dolge ure nočnih straž? Kdo bi premeril kilometre napornih pohodov? Kdo bi pretehtal težo nevarnih patrolj in zased ter nadčloveške napore desetine borb, kar je zapisano v tvoji življenjski knjigi mladega slovenskega idealista — Belokranjca.

In ko si emigriral preko oceana, se nisi umaknil, nisi mislil na počitek. Ostal si na fronti z orožjem resnice in zahteve svobode zaslužnemu narodu. Svoj dom si dal na razpolago slovenski šoli in našemu rodu na tujih tleh, dokler ni zrasla nova šola in skupni dom za rojake.

„Kaj bi dal, da bi to našo mladino ohranil slovensko,“ si mi večkrat zaskrbljen potožil. Janko, ti si dal tej mladini vse, saj si omahnil v delu, v skrbi za počitniško kolonijo, kjer ravno madina toliko pridobi v slovenstvu.

Kako čudno je vse to. Ko si pred pol stoletja — prav v teh junijskih dneh, skočil iz drvečega vlaka živinskih vagonov, ki so vozili v mučenje in pokol v kočevskih brezni, si nezavesten obležal na ostrem gramozu ob progi — železni cesti. Pa je Bog hotel, da si se prebudil, vstal in šel življenje iskati, da boš pričal resnico. Tudi sedaj si se zgrudil ob cesti in prav tako v junijskih dneh, kajti tvoje poslanstvo je bilo dopolnjeno, in šel si v večno življenje, bogatega plačila v družbi domobrantskih bataljonov.

Janko, čeprav je daleč tvoj grob, nam je blizu, kot so nam blizu kočevska brezna, Toško čelo, teharski cinkasti bajer in vsa grobišča komunističnega nasilja. V svojih srcih jih nosimo. Odpočij se v tej zemlji, ki nam je druga mati, ker nam je dala svobode in kruha.“

Zatem je Tomaž Vitrih recital Korošev: Katedrala v Rogu.

S pesmijo Oče, mati, bratje... smo zaključili našo spominsko proslavo. Ostali smo še dolgo v Domu in se ob čaju spominjali našega umrlega prijatelja in predsednika, ki bo ostal vsem nam v trajnem, hvaležnem spominu.

Janko počiva v kordobskih gorah poleg dr. Hanželiča in čaka vstajenja. Zvonovi črnomeljske fare so mu peli v slovo.

Naše globoko, doživeto sožalje hčerka: Marjetki, Lučki por. Kržišnik z družino; sinovoma Frideriku in Janku z družinama ter ostalim sorodnikom.

P. K.

DNEVI SLOVENSKE KULTURE

Centro Cultural Gral. San Martín

Sarmiento 1551 - Dvorana A-B - 3. do 7. julija od 20. do 23. ure

Petek, 3. julija: Svečana otvoritev

Sobota, 4. julija: Glasbeni večer

Nedelja, 5. julija: Literarni večer - Razstava slovenske knjige

Ponedeljek, 6. julija: Likovni večer - Slikarska in kiparska razstava

Torek, 7. julija: Zaključni večer s folklornimi plesi, petjem in glasbo

Vabljeni vsi Slovenci! Povabite svoje argentinske znance in prijatelje, saj so kulturni dnevi zamišljeni kot predstavitev ustvarjalnosti slovenskega naroda in njegove prisotnosti v argentinskem okolju.

ZEDINJENA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KULTURO REPUBLIKE SLOVENIJE

OBVESTILA

PETEK, 3. julija:

Seja ZSMZ, nato srečanje z L. Peterletom, Capudrom in gospo ob 15. uri

SOBOTA, 4. julija:

Redni pouk slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri

PETEK, 10. julija:

4. kulturni večer SKA: Prof. Alojz Rebula: Po izhodu iz Egipta in predstavitev raznih knjig; v Slovenski hiši ob 20. uri.

SOBOTA, 11. julija:

Redni pouk slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri

PONEDELJEK, 13. julija:

5. kulturni večer SKA: Prof. Zora Tavčar in Drago Jančar ter branje del drugih književnikov; v Slovenski hiši ob 20. uri.

Spored obiska prof. L. Peterleta ter Slovenskih kulturnih dni glej v posebnih oglasih na 4. in 6. strani.

Slovenska kulturna akcija

Prof. Alojz Rebula: Po izhodu iz Egipta

Predstavitev knjig: dr. V. Brumen: *Argentinski spisi*, Zora Tavčar: *Pod Južnim križem in Slovenci za danes*; Alojz Rebula: *Pastir prihodnosti in Na slovenskem poldnevniku*; Drago Jančar: *Pogled angela*.

V mali dvorani Slovenske hiše, v petek, 10. julija, ob 20. uri

Prof. Zora Tavčar: Književnost Primorske Drago Jančar: Slov. literatura in politika

Literati Drago Jančar, Aleš Debeljak in Jure Potokar bodo brali odlomke iz svojih del

V mali dvorani Slovenske hiše, v ponedeljek, 13. julija, ob 20. uri

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario: Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo
Argentino
Suc. 7

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nac. de la Propiedad
Intelectual Nº 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 50; pri pošiljanju po pošti pa \$ 55; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“.

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425 - Tel./Fax.: 362-7215
(1101) Buenos Aires

DARUJTE

V TISKOVNI SKLAD

„SVOBODNE SLOVENIJE“

19. JULIJA - 23. MLADINSKI DAN V SAN MARTINU

POČITNIŠKI DOM „DR. RUDOLF HANŽELIČ“

sporoča vsem, ki želijo preživeti

ZIMSKE POČITNICE V CORDOBI

v našem domu, da so stroški za stanovanje in hrano sledeči

	ODRASLI	OTROCI	
		od 1—7 let	od 7—13 let
Nova stavba	U\$S 18.-	U\$S 12.-	U\$S 15.-
Chalet	U\$S 17.-	U\$S 11.-	U\$S 14.-

— Dojenčki zastoj. — Obe stavbi imata centralno kurjavo na drva.

Pismene prijave poslati na: Počitniški dom „Dr. Rudolf Hanželič“
Villanueva 1880 - (1712) Castelar - Tel. in faks: 627-4160 - Tel. 629-3016

Blagor mrtvim, ki umirajo v Gospodu!
Da, govori Duh, odpočijejo naj se od svojih naporov,
zakaj njihova dela gredo z njimi (Raz 14, 13).

Prijateljem in znancem sporočamo, da je v soboto, 20. junija, odšla v Očetovo hišo naša draga žena, mama in sestra

Francka Mulc roj. Škerbec

Lepo se zahvalimo vsem, ki ste nam v krajši bolezni stali ob strani, jo prišli kropit ali jo spremili na božjo njivo.

Mož Viktor, hčerka Jožica, sinovi Viko, Ladislav in dr. Franci Marjan z družinama; sestra Marija z družino, bratje Jernej, Jože in Stane z družino in drugi sorodniki.

Mendoza, Buenos Aires, New York, Slovenija.

24. junija je Vsemogočni nenadoma in povsem nepričakovano poklical k sebi našega nenadomestljivega moža, očeta, starega očeta, brata, strica

dr. iur. Jožeta Dobovška

Prosimo tihega sožalja.

žena: Pavlina roj. Ulrich,
otroci: Jernej z družino,
Jože z družino,
Martin z družino,
Pavlinka por. Lenarčič z družino
v domovini: Mira in Milena - sestre,
Marjan - brat z družino.

Buenos Aires, Ljubljana, Novo mesto.

Moja srčna zahvala vsem, ki so se poslovili od mojega moža.

Posebna zahvala dr. Kremžarju za poslovilne besede ter gg. Škerbcu, msgr. dr. Rodetu in dr. Kukovici za duhovno pomoč.

Pavlina Dobovškova z družino.

Buenos Aires, junij 1992

Vsem prijateljem sporočamo, da je umrl 24. junija

dr. Jože Dobovšek

član načelstva v Argentini Slovenske krščanske demokracije

Odšel je h Gospodu po plačilo za zvestobo in delo. Spominjali se ga bomo v molitvi, družini pa izrekamo naše sožalje.

Načelstvo SKD-SLS
v Argentini